



Број:

ИЗВЈЕШТАЈ О РЕВИЗИЈИ
ЦЕНТРА ЗА УКЛАЊАЊЕ МИНА БиХ
ЗА 2005. ГОДИНУ

Сарајево, април 2006.



САДРЖАЈ

I	МИШЉЕЊЕ РЕВИЗОРА	3
II	РЕВИЗИОНИ ИЗВЈЕШТАЈ	4
1.	Увод	4
2.	Осврт на налазе и препоруке ревизије за 2004. годину	4
3.	Налази ревизије и препоруке за 2005. годину	5
3.1.	Систем интерних контрола	5
3.2.	Процедуре набавки у току 2005. године	5
3.3.	Инвентура средстава и извора средстава за 2005. годину	7
3.4.	Рачуноводствени систем	7
4.	Кореспонденција	8
5.	Резиме	8

Прилог: Табела извршења буџета од 01.01. до 31.12.2005. године.



I МИШЉЕЊЕ РЕВИЗОРА

- 1.1. Канцеларија за ревизију институција Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Канцеларија за ревизију) обавила је ревизију финансијских извјештаја (за буџетска средства која су реализована преко ISFU система) на дан 31.12.2005. године у Центру за уклањање мина Босне и Херцеговине (у даљем тексту: ВНМАС).
- 1.2. Руководство ВНМАС-а је одговорно за финансијске извјештаје, поступање сходно законима и прописима и успостављању ефикасног система интерних контрола. Наша одговорност је изразити мишљење на основу ревизије коју смо обавили.
- 1.3. Законски основ ревизије садржан је у Закону о ревизији институција Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", број 12/06). Ревизију смо обавили у складу ревизионим стандардима Међународне организације врховних ревизионих институција INTOSAI ("Службени гласник БиХ", број 15/01). Ови стандарди захтијевају да ревизију планирамо и обавимо на начин који нам омогућује да се у разумној мјери увјеримо да су финансијски извјештаји састављени сходно важећој законској регулативи и примјенљивим рачуноводственим стандардима и да представљају тачан и истинит приказ пословања. Ревизија оцјењује и поузданост система интерних контрола којима се обезбјеђује примјена закона и прописа, заштита имовине, поуздано извјештавање и ефикасно пословање.
- 1.4. Ревизија је, на основу узорака, испитивала значајне трансакције које потврђују износе у финансијским извјештајима, оцјену рачуноводствених начела приликом састављања финансијских извјештаја, оцјену значајних процјена извршених од стране руководства приликом састављања финансијских извјештаја, усаглашеност са законима и прописима и оцјену система интерних контрола. Сматрамо да ревизија коју смо обавили пружа разуман основ за изражавање нашег мишљења.

Према нашем мишљењу, ревидирани финансијски извјештаји (за буџетска средства) приказују реално и објективно стање у свим значајнијим аспектима финансијског пословања у 2005. години, осим за квалификације учинака које могу имати ставке наведене у поглављу 3.2. које говоре о процедурама јавних набавки и поглавље 3.3. које говори о инвентури средстава и извора средстава.

II РЕВИЗИОНИ ИЗВЈЕШТАЈ

1. Увод

ВНМАС је стручна служба Комисије за деминирање БиХ која је формирана након усвајања Закона о деминирању БиХ у вељачи 2002. године, и којим је створен правни оквир за провођење протуминских акција.

Финансирање ВНМАС-а у 2005. години је вршено из више извора. Укупно утрошена средства за финансирање ВНМАС-а у току 2005. године износе 5.037.064,15 КМ (подаци преузети из помоћних евиденција ВНМАС-а). Структура остварених расхода је 1.389.742,33,00 КМ из донација која су реализована путем UNDP (од овога износа 9.208,33 КМ је реализовано путем ISFU-а и био је предмет ревизије, а остатак средства није био предметом наше ревизије јер се односи на донације које нису реализоване путем ISFU-а и које ће бити ревидиране од стране ревизионе куће коју ангажује донатор) и 3.647.321,82 КМ из буџета, (средства која су била ове предмет ревизије).

2. Осврт на налазе и препоруке ревизије за 2004. годину

Канцеларија за ревизију обавила је ревизију пословања ВНМАС-а за 2004. годину о чему је састављен извјештај. Ревизијом су утврђене одређене неправилности описане у Извјештају о ревизији за 2004. годину и ВНМАС-у је сугерисано да их размотри, те да предузме одређене операције како се утврђене неправилности и пропусти не би понављале у даљем пословању.

Ревизијом пословања за 2005. годину смо утврдили које су препоруке из ревизионог извјештаја за 2004. године уважене, а које нису или су у процесу реализације.

Активности које су у току:

§ Предузете активности око доградње система интерних контрола;

Препоруке које нису извршене:

- § Инвентура средстава и извора средстава није извршен у потпуности у складу законским процедурама;
- § Рачуноводствени систем није у потпуности организован на задовољавајући начин.

3. Налази ревизије и препоруке за 2005. годину

3.1. Систем интерних контрола

Ревизија је обавила испитивање система интерних контрола, административних и рачуноводствених процедура и квалитете финансијског управљања у ВНМАС. Циљ ових испитивања је био да се увјеримо у којој мјери су оперативни циљеви остварени и колико су поуздани подаци на којима су засновани финансијски извјештаји, те да ли је финансијско управљање у складу са постојећим прописима.

Министарство финансија и трезора доставило је свим корисницима буџета Практични водич за ефикасну интерну контролу у институцијама Босне и Херцеговине¹ који садржава смјернице у вези израде Правилника о интерним контролама. Водич је усвојен у оквиру Акционог плана усвојило Вијећа министара и засновано је на у свијету широко прихваћеном моделу система интерних контрола од пет компоненти:

- контролног окружења,
- процјене ризика,
- контролних активности,
- информација и комуникација,
- мониторинга.

ВНМАС, по мишљењу ревизије, није до сада предузео потпуне активности на изградњи оваквог модела интерних контрола који се заснива на наведеним начелима. Највећа одговорност за успостављање система интерних контрола везана је за руководство ВНМАС-а. Успостављањем ефикасног и ефективног система интерних контрола на основу наведених компоненти највише ће користити руководству ВНМАС-а, јер ће такав систем обезбједити (у разумном увјерењу) законитост пословања у свим сегментима, као и превентивно спријечити могуће пропусте, неправилности и евентуалне злоупотребе кориштења јавних средстава.

Канцеларија за ревизију сугерише руководству ВНМАС-а предузимање додатних напора и ангажирање властитих људских потенцијала, у наредном раздобљу, на креирању система интерних контрола на споменутим компонентама у циљу доградње и побољшања постојећег система интерних контрола (који по мишљењу ревизије није у потпуности задовољавајући и има одређених недостатака), а који ће постојећи систем учинити ефикасним тј. омогућити да се спријече могуће неправилности у кориштењу јавних средстава.

3.2. Процедуре набавки током 2005. године

Канцеларија за ревизију је уважила чињеницу како је 2005. била прва година примјене новог Закона о јавним набавкама, као и чињеницу да је јавни сектор током 2005. године био ускраћен за подршку институција чије је формирање предвиђено тим Законом. Испуњавајући међутим свој мандат ипак истичемо обавезу поштивања норми Закона о јавним набавкама, те у намјери да допринесемо бољем разумијевању проблематике набавки, скрећемо вам пажњу на слиједеће недостатке у процесима набавки које смо забиљежили током обављања претходне и завршне ревизије.

¹ Погледати Инструкцију за развој и одржавање система интерних контрола од 08.03.2005. године, акт број 01-02-839/05 који је сачинило Министарство финансија и трезора и Акциони план за успоставу система интерних контрола у институцијама БиХ који је предложила Радна група за израду и провођење акционог плана за јачање интерних контрола, коју је именovalo Савјет министара Одлуком број 277/04 од 16.12.2004.

Током ревизије смо утврдили како ВНАС није досљедно примјењивао Закон о јавним набавкама у свим сегментима. Овдје прије свега мислимо на набаве које је ВНАС обављао од добављача који су изабрани од стране Комисије које именовало Савјет министара током цијеле 2005. године. Обзиром како је споменути Закон донесен у 11. мјесецу 2004. године, мишљења смо како је требало исти примјењивати у току 2005. године у свим сегментима и благовремено одустати од наслијеђених уговора са добављачима који су закључени прије ступања на снагу Закона о јавним набавкама.

Канцеларији за ревизију су познати проблеми и недоумице у вези примјене Закона о јавним набавкама у првој години, али је и такође мишљења како је требало уложити више напора и труда, те проводити законске процедуре када су у питању јавне набавке и вршити примјену закона у свим његовим сегментима. Ревизија сугерише руководству ВНАС-а убудуће обавезну досљедну примјену Закона о јавним набавкама у свим његовим сегментима.

Уочени недостаци и пропусти код извршених набавки сходно Закону о јавним набавкама:

- систем интерних контрола који обезбјеђује процедуру избора најповољнијег добављача сходно Закону о јавним набавкама није задовољавајући, те је исти нужно доградити и досљедно примјењивати;
- током ревизије смо уочили како на почетку процеса набавки није утврђена процијењена вриједност укупне набавке која условљава примјену вриједносних разреда;
- рокови за достављање понуда су краћи од оних које дефинише Закон о јавним набавкама (ради се о случају отвореног поступка за који је предвиђен рок од 28 дана);
- коверте са понудама нису означене редослиједом како су стизале, нити је уписано тачно вријеме пријема;
- уочили смо како нису сачињавани записници са јавног отварања понуда и нису достављени понуђачима;
- не може се утврдити да су понуде оцијењене у складу са критеријима (уз записнике о оцјени понуда нису приложене оцјене понуда). Надаље смо уочили како се критерији за оцјену понуда не примјењују досљедно (примјерице критериј је јединична цијена материјала по комаду, а изабран је добављач са најнижом цијеном укупне понуде);
- ревизијом смо утврдили како недостају обавијести о поништењу поступка о набави и обавијести о додјели уговора;
- сачињени уговори са изабраним добављачима нису правовремено слани на мишљење у Правобранилаштво;
- нису сачињене и од стране чланова комисије за провођење набавки потписане изјаве о непристраности и повјерљивости - сходно чланку 5. Упуте о примјени Закона о јавним набавкама;
- уочили смо како сурадња између комисије и других организационих јединица ВНАС-а није била на задовољавајућој разини, те да би убудуће сурадња у циљу законите provedбе процедуре набавки морала бити далеко боља и квалитетнија;

Сагледавајући проблематику процедура јавних набавки, ревизија се дијелом осврнула на цјелокупне процедура набавки којима су обухваћена, како буџетска средства, тако и донаторска средства од стране УНДП-а.

Канцеларија за ревизију сугерише руководству ВНАС-а анализирање свих пропусти који су учињени приликом провођења процедура сходно Закону о јавним набавкама, те убудуће досљедно примјењивање законских процедура када су у питању набаве роба, услуга и капиталних средстава, без обзира из којих се извора обавља набавка.



3.3. Инвентура средстава и извора средстава за 2005. годину

Ревидирајући извршени инвентура средстава и извора средстава за 2005. годину, утврдили смо поново одређене недостатке и пропусте на које желимо скренути пажњу руководству ВНМАС-а, како слиједи:

- Нису у потпуности извршене све припреме за рад инвентурних комисија. Наиме, листама из аналитичке евиденције нису обухваћена средства која су набављена и додијељена регионалним канцеларијама у 2005. години (у листама су евидентирана као средства у припреми) па су у извјештајима комисије утврђени као вишкови. Такође се стиче утисак како премјештај између канцеларија и враћања путем реверса нису одговарајуће евидентирани у аналитичким евиденцијама (или нису достављене одговарајућим службама), па се приликом инвентуре јављају вишкови, и истовремено мањкови по канцеларијама између којих је извршен премјештај;
- Нису тачно утврђени стварни вишкови средстава који су исказани у појединачним извјештајима комисија (средишња комисија је предложила формирање посебне комисије која би требала утврдити стање и вриједност исказаних вишкова);
- Није утврђено што представља стварни мањак и узроци мањка, нити су донесене одлуке о начину књижења истог;
- Стална средства пренесена са Комисије за деминирање су евидентирана у базу података, али су у помоћној књиговодственој евиденцији евидентирана по садашњој умјесто по набавној вриједности;
- Обзиром како стална средства нису прокњижена у Главној књизи трезора (воде се у помоћној књиговодственој евиденцији ВНМАС-а кроз коју се евидентирају трошкови из донаторских средстава), потребно је консултовати Трезор у вези ове проблематике;

Уочили смо како је изражен проблем са средствима која су расходована, а која се физички налазе у ВНМАС-у и као таква представљају само баласт. Започети процес расходовања средстава сугеришемо руководству ВНМАС-а да настави у складу донесеним одлукама и законској легислативи.

Канцеларија за ревизију цијени напоре у вези инвентуре средстава и извора средстава који су учињени, али како посао по мишљењу ревизије није завршен у потпуности и даље сугерише наставак активности са континуираном инвентуром средстава и извора средстава у току 2006. године. Надаље подржавамо сугестије и приједлоге које је дала средишња комисија за инвентуру имовине који говоре о уоченим неправилностима (ради се о тринаест тачака препорука) и очекујемо да се исти приједлози имплементирају у току 2006. године.

3.4. Рачуноводствени систем ВНМАС-а

Анализирањем рачуноводственог система који је организован у ВНМАС-у уочили смо и даље како исти није у потпуности организован, по нашем мишљењу, на задовољавајући начин. Када ово кажемо у првом реду мислимо на сложеност система који се огледа у више извора финансирања ВНМАС-а и многе донаторске и буџетске пројекте који се реализују. Мишљења смо како би требало предузети додатне активности у циљу успостављања функционалног и рационалног рачуноводственог система који ће пружати све потребне податке у сваком разумном раздобљу, те јасно и прецизно дефинисати која категорија трошкова се односи на поједине сегменте или изворе, што се понекад одражава и на само планирање средстава. Такође није ријешено ни питање евидентирања сталних средстава кроз Главну књигу трезора (мада смо уочили како је руководство ВНМАС-а предузимало иницијативе у том смислу).



Надаље се понавља и примјер нејасно дефинисаног рачуноводственог праћења, а и саме надлежности - Центар за обуку паса, којег финансирају страни донатори, а средстава за порезе и доприносе на плате обезбјеђују се кроз буџет институција БиХ и планирају у оквиру ВНМАС-а. У бити ради се о чињеници како обрачун пореза и доприноса обавља Центар за обуку паса, те обрачуне достави у ВНМАС који исте изравно уноси у ISFU без контроле и посједовања изворне документације. Обзиром како руководство ВНМАС-а нема никаквих ингеренција на рад и пословање Центра за обуку паса поставља се уопште питање оваквог начина рада и рачуноводственог праћења.

Ревизија је мишљења како би руководство ВНМАС требало анализирати постојећи рачуноводствени систем (по потреби консултовати и Министарство финансија и трезора) и покушати изнаћи одговарајућа и задовољавајућа рјешења у циљу транспарентности пословања.

4. Кореспонденција

ВНМАС-у је уручен Нацрт извјештаја о ревизији за 2005. годину, на разматрање и достављање коментара на налазе ревизије.

У остављеном року од 15 дана, ВНМАС није доставио своје коментаре на налазе садржане у Извјештају.

5. Резиме

Канцеларија за ревизију је обавила ревизију финансијског пословања ВНМАС-а сходно Закону о ревизији и INTOSAI стандардима, уважавајући опште услове окружења у којем је егзистирао ВНМАС.

Ревидирањем пословања у 2005. години утврдили смо одређени број недостатака и пропуста. Посебно желимо скренути пажњу и указати на слабости у процедурама набавки тј. у provedби Закона о јавним набавкама који се огледају у недостацима који су евидентирани у тачци 3.2. овог извјештаја.

Ревизијом пословања смо, такође, уочили како инвентура средстава и извора средстава поново није у потпуности извршен у складу рачуноводственим стандардима (видјети тачку 3.3.).

Током ревизије пословања смо утврдили како ВНМАС није имао у потпуности организован рачуноводствени систем на задовољавајући начин (видјети тачку 3.3.).

**ЗАМЈЕНИК ГЕНЕРАЛНОГ
РЕВИЗОРА**

мр Драган Кулина

ГЕНЕРАЛНИ РЕВИЗОР

Миленко Шего